

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА СПОСОБИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Томілінські читання

Матеріали VI науково-практичної конференції
з міжнародною участю, присвяченої 100-річному ювілею
кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я
Харківського національного медичного університету

м. Харків, 02 листопада 2023 року

Харків – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Харківський національний медичний університет

Громадське здоров'я в Україні: проблеми та способи їх вирішення

Томілінські читання

*Матеріали VI науково-практичної конференції
з міжнародною участю, присвяченої 100-річному ювілею
кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я
Харківського національного медичного університету*

м. Харків, 02 листопада 2023 року

Харків
ХНМУ
2023

УДК 614.2(477)

Г 87

Затверджено
Вченою радою ХНМУ.
Протокол № 11 від 23.11.2023 р.

Редакційна колегія: М'ясоєдов В.В., Огнев В.А.,
Нестеренко В.Г., Сокол К.М.,
Мельниченко О.А., Подпрядова А.А.

Г87 **Громадське здоров'я в Україні: проблеми та способи їх вирішення «Томілінські читання»:** матеріали VI науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвяченої 100-річному ювілею кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я Харківського національного медичного університету, Харків, 02 листопада 2023 р. / ред. кол.: В.В. М'ясоєдов, В.А. Огнев, В.Г. Нестеренко та ін. Харків, 2023. 228 с. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10292543>

УДК 614.2(477)

© Харківський національний
медичний університет, 2023
© В.В. М'ясоєдов, В.А. Огнев,
В.Г. Нестеренко та ін., 2023

ЗМІСТ

Привітання ректора Харківського національного медичного університету професора В.А. Капустника	11

Секція 1. ІСТОРІЯ МЕДИЦИНИ

Капустник В.А., Лісовий В.М., Огнєв В.А. До 100-річчя заснування кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я ХНМУ	13
М'ясоєдов В.В., Огнєв В.А., М'якіна О.В. Діяльність лікарів України кінця XVIII – початку XX століття	20
Марковський В.Д., Лещина І.В., М'якіна О.В. Наукова та викладацька спадщина професора Петра Гулака-Артемовського	23
Демочко Г.Л., Робак І.Ю. Медичне красзнавство на сучасному етапі: кросвер з Urban Health	26
Васильєв Ю.К. Арон Іосифович Бурштейн (1890–1965) – автор керівництв з методів санітарно-гігієнічних досліджень	28
Васильєв К.К. Історик медицини, кандидат медичних наук Микола Каленикович Бородій	30
Грузєва Т.С. 100 років на службі громадського здоров'я (до 100-річчя кафедри громадського здоров'я НМУ імені О.О. Богомольця)	31
Белєвцова Я.С., Рибинська Ю.Г. Вацлав Крашевський: випускник Харківської вищої медичної школи, відомий лікар, суспільний та політичний діяч Польщі (1872–1931)	35
Веремей М.І., Кудієвський Я.В., Таран Н.В. Досвід кафедри гігієни, безпеки праці та професійного здоров'я навчально-наукового інституту громадського здоров'я та профілактичної медицини НМУ імені О.О. Богомольця щодо вивчення і покращення стану здоров'я працюючого населення	37
Зайцев В.В., Семенова Л.С., Соколова Л.О. Професор Т.О. Бажан – історик медицини України (до 95-річчя з дня народження) ..	39
Мартиненко Н.М. Лікарня для бідних Харківського медичного товариства: пошуки фінансування	40
Машевич А.М. Діяльність та історія комунального некомерційного підприємства «Одеський регіональний клінічний протипухлинний центр» Одеської обласної ради	41
М'якіна О.В., Сокол К.М., М'якіна Д.О., Мельник К.О. Зіркове життя реформатора медицини – Йогана Петера Франка	43

М'якина О.В., Подпрядова А.А., Мельник К.О., М'якина Д.О. Соляні скарби України: випробування часом	46
Жидкова К.Г., Богачова О.С. Історичні аспекти профілактики туберкульозу	49
Устяк Н.В., Рябовол В.М., Брухно Р.П. Громадське здоров'я: історія та перспективи розвитку	51
Нікуліна Г.Л., Боровик І.Г., Багмут В.В. Короткий нарис про історію кафедри гігієни праці та професійних хвороб як складової частини кафедри гігієни, епідеміології, дезінфектології та професійних хвороб	53

Секція 2.

РОЗБУДОВА СИСТЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

Медведовська Н.В., Стовбан І.В., Квач М.Д. Аналіз медико-демографічних передумов формування репродуктивного здоров'я населення в Україні.....	55
Децик О.З., Юкіш Г.Я., Ковальчук Р.Є. Аналіз якості життя людей з інвалідністю після травм опорно-рухового апарату.....	57
Кривенко І.П., Чалий К.О. Роль цифрової трансформації суспільства в дослідженнях громадського здоров'я.....	59
Хоменко І.М., Чешко Я.М. Перспективи цифрової стратегії розвитку системи громадського здоров'я України...	61
Бурдюг В.С., Сокол К.М. Громадське здоров'я в Україні	63
Peresipkina T.V. Some features of the state policy of Ukraine in ensuring Public Health	65
Yaremenko A.V. The importance of vaccination of children and the level of vaccination coverage against measles, rubella and mumps in the Cherkasy region	67

Секція 3.

ДОКАЗОВА МЕДИЦИНА, СУЧАСНА ЕПІДЕМІОЛОГІЯ ТА БІОЛОГІЧНА СТАТИСТИКА

Сіренко П.О., Стороженко І.П., Жіденс Я. Особливості статистичної обробки ІЕМГ даних перекриття міофіламентів у кінематичних ланках поясу нижніх кінцівок	69
Усенко С.Г., Бойко І.С., Дяченко М.С. Результати соціологічних досліджень щодо рівня щеплення серед дітей	71
Коренєва Є.М., Смоленко Н.П., Бречка Н.М. Експериментальне моделювання чоловічої гіпофертильності	72

Вашенко В.В., Сухарєва Л.П., Мирошниченко М.С. Доказова медицина у практичній діяльності лікаря.....	74
Ковальова О.М., Шапкін В.Є., Іванченко С.В. Доказова медицина у практиці сімейного лікаря.....	75
Зяць М.М. Сучасний менеджмент доказової фармакотерапії первинного болю голови	78
Pomohaibo K.G., Hussein Dergham Planning different types of experimental studies	80
Pomohaibo K.G., Hussein Dergham Basic clustering methods used to develop a typology or classification	82
Pomohaibo K.G., Hussein Dergham The development of clinical epidemiology and its importance for a modern specialist.....	84

Секція 4. ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Лехан В.М., Надутий К.О. Обґрунтування доопрацювання методики тарифікації діагностично-споріднених груп в Україні	87
Яворовський О.П., Паламар Б.І., Брухно Р.П. Ускладнення як індикатор безпеки лікарняного середовища.....	89
Коробчанський В.О., Олійник Ю.О. Концепція «Медицина граничних станів» – оптимальна складова реалізації детермінантів здоров'я людства.....	91
Калашникова Н.М., Грузєва Т.С. Нормативно-правове регулювання боротьби з раком в Україні, у т.ч. з раком шкіри.....	94
Подольський В.В., Подольський В.В., Медведовська Н.В., Стовбан І.В., Знак В.М. Вплив збройних конфліктів на стан здоров'я жінок: глибоке занурення у травматичний досвід та соціальні потрясіння.....	97
Литвинова Л.О., Артемчук Л.І., Орличенко К.В. Сирітство як медико-соціальна проблема сучасної України	101
Разумна А.Г. Детермінанти забезпечення психологічного здоров'я здобувачів медичної освіти в умовах воєнного часу	104
Коробко М.Ю. Вплив стоматологічної захворюваності на якість життя дітей.....	106
Завгородня Л.В., Стукалкіна Д.С. Психологічний стан лікарів-інфекціоністів під час пандемії (на прикладі COVID-19).....	108

Сімонян Л.С. Аналіз захворюваності на грип за регіонами країни	110
Сущенко Е.В., Меркулова Т.В. Запровадження технологій здоров'язбереження у вищій освіті крізь призму сучасних викликів.....	111
Александрова К.В., Лісова Є.М., Григоров М.М. Посттравматичий стресовий розлад в умовах сучасних викликів в Україні	113
Литвинова Л.О., Донік О.М., Гречишкіна Н.В. Фельдшерсько-акушерські пункти – осередок сільської медицини: минуле і сьогодення.....	114
Міщенко М.М., Міщенко О.М. Соціально-психологічні особливості хворих після перенесеного мозкового інсульту..	117
Міщенко М.М., Міщенко О.М. Структурні характеристики оптимізованої моделі раннього виявлення та первинної профілактики мозкових інсультів в сучасних умовах.....	118
Чумаченко І.В., Бондаренко А.В., Доценко Н.В., Бондаренко О.В. Agile-трансформація процесів управління людськими ресурсами в мультипроектному медичному середовищі.....	121
Якубінський М.В. Сучасний погляд на проблеми профілактики судинних захворювань нижніх кінцівок у системі громадського здоров'я.....	123
Vasheva A.O. Foreign experience of the organization of social and medical assistance to the elderly population	125
Nesterenko V.G., Krasnikova S.O., Shevchenko A.S. Media discussions about hospice and palliative care in Ukraine since beginning of the war.....	127
Bachir Almoghrabi, Nesterenko V.H., Nesterenko R.V. The effect of economic crisis on health system in Lebanon	129
Podpriadova A.A. Rejuvenation of cardiovascular diseases: causes and consequences.....	133
Orel O.V. Prevalence of pregnancy complications in the Kharkiv region.....	134
Orel O.V. Organization of medical assistance for pregnant with hypertensive disorders	135
Yaremenko A.V. Procedure for carrying out preventive vaccinations among children in Ukraine	136
Yaser J.K. Alsaidi Healthcare in conditions of modern challenges	137

Секція 5.
ДЕТЕРМІНАНТИ ЗДОРОВ'Я, ПРОФІЛАКТИЧНІ СТРАТЕГІЇ

Семидоцька Ж.Д., Чернякова І.О., Красовська К.О. Психосоціальні та духовні аспекти старіння людства у сучасному світі	139
Бабієнко В.В., Мокієнко А.В., Валькевич Д.В. Кліматичні загрози водопостачанню Півдня України.....	142
Григоров М.М., Огнєв В.А., Нестеренко В.Г. Особливості харчування осіб молодого віку.....	145
Сокол К.М., Подрігало Л.В., Подрігало О.О. Обґрунтування уніфікованого підходу до прогнозування донозологічних станів здоров'я у школярів	147
Крупеня В.І., Просоленко Н.В., Каук О.І. Когнітивні розлади у осіб молодого та середнього віку та методи їх корекції....	149
Усенко С.Г., Малюкін І.Г., Усенко С.А. Особливості впливу факторів навколишнього середовища в умовах воєнного часу серед мешканців Харківської області.....	151
Дика Б.М., Громнадзкий О.В. Розлади психіки депресивного характеру серед молоді під час воєнного стану в Україні	153
Ткачук Н.В., Зелена Л.Б., Короїд М.Ю. Токсичність комплексу залишкових водонерозчинних та водорозчинних сполук одягу «Секонд-хенд» при його пранні синтетичними миючими засобами для дитячої білизни	154
Шаравара Л.П. Дослідження вмісту зважених частинок ультрадисперсного діапазону у атмосферному повітрі м. Запоріжжя	157
Міщенко М.М., Міщенко О.М. Тривожність у хворих після перенесеного мозкового інсульту як соціальна проблема.....	159
Севальєв А.І., Волкова Ю.В. Дрібні фракції пилу (PM ₁₀ та PM _{2,5}) як екологічна детермінанта здоров'я	161
Миросниченко М.С., Бібіченко В.О., Кузнецова М.О. Профілактична стратегія попередження розвитку внутрішньогоспітальної інфекції в терапевтичних відділеннях лікарень м. Харкова	162

Секція 6.

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Мельниченко О.А.

10 років підготовки магістрів публічного управління та адміністрування на кафедрі громадського здоров'я та управління охороною здоров'я ХНМУ 165

Парій В.Д., Грищук С.М.

Роль лікарняних кас в покращенні доступності та якості медичної допомоги населенню на прикладі Житомирської області 168

Жданова Н.О.

Інституційне забезпечення публічного управління ринком стоматологічних послуг 170

Сєменко С.В.

Формування спроможної мережі як запорука підвищення якості первинної медичної допомоги 172

Овчарова Ж.М.

Необхідність переходу публічного управління розвитком до публічного реагування на виклики в сфері охорони здоров'я 174

Набока Л.В.

Формування стресостійкості публічних службовців в умовах воєнного стану ... 176

Шуфрич О.Н.

Реформування регіонального управління у сфері охорони здоров'я в умовах євроінтеграції 179

Секція 7.

МЕДИЧНА ОСВІТА, НАУКА ТА ПРАКТИКА

Грузєва Т.С.

Обґрунтування навчального контенту дисципліни «Політика та етика в громадському здоров'ї. Міжсекторальні стратегії» в курсі підготовки магістрів громадського здоров'я 181

Крячкова Л.В., Сімон К.І., Кий-Кокарева В.Г.

Аналіз задоволеності здобувачів вищої медичної освіти набутими цифровими компетенціями 183

Сердюк О.І., Просолєнко Н.В., Літвінов В.Г.

Окремі питання організації симуляційного навчання на етапі післядипломної медичної освіти 185

Чухно І.А., Литвиненко М.І. Підготовка здобувачів вищої освіти за спеціальністю 227 «Терапія та реабілітація» в системі громадського здоров'я.....	187
Іншакова Г.В., Грузєва Т.С., Замкевич В.Б. Імплементація європейських підходів до викладання біостатистики в курсі підготовки магістрів громадського здоров'я.....	190
Гладун Т.С., Філоненко М.М. Моделі навчальних технологій в підготовці здобувачів громадського здоров'я	192
Журавель Я.В. Актуальність набуття професійно-комунікативної компетенції у здобувачів вищої освіти медичних університетів	194
Паустовський Ю.О., Зенкіна В.І., Зінченко Т.О. Особливості викладання дисципліни «Безпека та гігієна праці» за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я»	195
Astapova I.V., Pristyuk K.D. Public health factors in inclusive education.....	197

Секція 8. СТУДЕНТСЬКА НАУКА

Савельєва І.М., Грищук С.М. Гігієнічна характеристика показників якості питної води централізованого водопостачання у Вінницькому регіоні	199
Мосійчук І.В., Грищук С.М. Трудова адаптація інвалідів: підтримка, можливості та виклики	201
Буката А.О., Грищук С.М. Використання статистичних даних для розробки стратегій здорового способу життя	203
Нечаєва Є.О., Вірчик М.В., Кудрявцева Т.О. Вивчення впливу деяких тератогенних чинників на виникнення вроджених вад розвитку у людини.....	205
Ніколаєнко К.О., Трегуб П.О. Антивакцинальний рух як проблема сучасності.....	207
Гасанова Г.Б., Гасанова Н.Б., Трегуб П.О. Основні аспекти біотероризму в Україні.....	209
Молоток В.В., Трегуб П.О. Вплив електронних медичних записів на якість надання медичних послуг	210

Кречківська Л.М., Трегуб П.О.	
Особливості зберігання та транспортування донорської крові в умовах війни ...	211
Овчаренко Н.М., Трегуб П.О.	
Обізнаність молоді щодо методів профілактики онкологічних захворювань	213
Чуніховська Е.С., Трегуб П.О.	
Рівень обізнаності молоді в питанні надання невідкладної допомоги при нападі бронхіальної астми	214
Стромило А.В., Трегуб П.О.	
Проблеми на шляху до раціонального застосування принципів доказової медицини в системі охорони здоров'я	216
Пригожева Т.Д., Фіщук С.М., Трегуб П.О.	
Значення системи «E-Health» для охорони здоров'я	218
Ромохаібо К.Г., Hussein Dergham	
Features of the use of a hypocaloric diet as the most effective way to reduce excess body weight	220
Ромохаібо К.Г., Hussein Dergham	
General principles of diet therapy used to treat obesity	222
Ромохаібо К.Г., Hussein Dergham	
Comparative characteristics of the main types of diet therapy with different methods of construction	224

Література:

1. Masic, I., Miokovic, M., & Muhamedagic, B. (2008). Evidence Based Medicine – New Approaches and Challenges. *Acta Informatica Medica*, 16 (4), 219. doi:10.5455/aim.2008.16.219-225
2. В.Д. Сиволап, С.М. Кисельов, Д.А.Лашкул. «Основні принципи доказової медицини» – Запоріжжя, 2020.
3. Sharon E. Straus and Finlay A. McAlister. Evidence-based medicine: a commentary on common criticisms. *CMAJ*. 2000 Oct 3; 163 (7): 837–841. PMID: PMC80509 PMID: 11033714
4. April W Armstrong, Joshua Hekmatjah, Leon H Kircik Oral Tetracyclines and Acne: A Systematic Review for Dermatologists *J Drugs Dermatol*. 2020 Nov 1; 19 (11): s6–s13. PMID: 33196746
5. Kostapanos, M. S., & Elisaf, M. S. (2017). Statins and mortality: the untold story. *British Journal of Clinical Pharmacology*, 83(5), 938–941. doi:10.1111/bcp.13202
6. Philip la Fleur, Ardak Baizhaxynova, Emily Reynen, David Kaunelis, and Dinara Galiyeva, Richard Evans, Editor. Actovegin in the management of patients after ischemic stroke: A systematic review *Stroke*. 2017 May; 48 (5): 1262–1270. PMID: 35771887 PMID: PMC9246213 DOI: 10.1371/journal.pone.0270497
7. Alla Guekht, MD, Ingmar Skoog, MD, Sally Edmundson, MSc, Vladimir Zakharov, MD, and Amos D. Korczyn, MD, MSc ARTEMIDA Trial (A Randomized Trial of Efficacy, 12 Months International Double-Blind Actovegin) *Stroke*. 2017 May; 48 (5): 1262–1270. Published online 2017 Apr 24. doi: 10.1161/STROKEAHA.116.014321 PMID: PMC5404405 PMID: 28432265
8. Kishi, T., Matsunaga, S., Oya, K., Nomura, I., Ikuta, T., & Iwata, N. (2017). Memantine for Alzheimer's Disease: An Updated Systematic Review and Meta-analysis. *Journal of Alzheimer's Disease*, 60 (2), 401–425. doi:10.3233/jad-170424
9. Birks, J. S., & Harvey, R. J. (2018). Donepezil for dementia due to Alzheimer's disease. *Cochrane Database of Systematic Reviews*. doi:10.1002/14651858.cd001190.pub3
10. Krolak-Salmon, P., Dubois, B., Sellal, F., Delabrousse-Mayoux, J.-P., Vandell, P., Amieva, H., Perret-Liaudet, A. (2018). France Will No More Reimburse Available Symptomatic Drugs Against Alzheimer's Disease. *Journal of Alzheimer's Disease*, 1–3. PMID: 30282371 DOI: 10.3233/JAD-180843

ЗНАЧЕННЯ СИСТЕМИ «Е-HEALTH» ДЛЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

*Пригожева Т.Д., Фіщук С.М., Трезуб П.О. (керівник роботи)
Харківський національний медичний університет, м. Харків*

Сучасна система охорони здоров'я тісно взаємопов'язана з інформаційними технологіями, що свідчить про її рушійну силу та керованість, адже інформація є базою та ключовим інструментом в будь-якій галузі. Досвід економік провідних країн світу свідчить про ефективність впровадження високотехнологічних інформаційних інструментів та методів для оптимізації державних витрат в системі охорони здоров'я. В Україні ця електронна інформаційна система має свою назву – «Е-Health», яка запроваджена Верховною Радою України в 2017 році Законом

«Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення», де було зазначено місце та спосіб застосування електронної системи охорони здоров'я. Вона надає можливість раціонально використовувати обмежені наявні ресурси для фінансової підтримки медичної сфери, що наразі прагне удосконалення.

«E-Health» – це систематизований збір великої кількості даних, що поступово ліквідує паперовий формат документації та прискорює потік інформації між суб'єктами системи охорони здоров'я. Дана електронна система дозволяє більш зручно вести бази даних серед медичної, фармацевтичної, лабораторної та наукової спеціалізації, а також створює оптимально зручні умови для пацієнтів за рахунок спеціальних сервісів, що допомагають задовільнити щоденні потреби, а саме: запис на прийом, сплата медичних послуг та самостійний моніторинг базових показників пацієнта. Інформаційна система надає можливість підвищувати кваліфікацію медичних працівників через систему онлайн, відслідковувати випадки захворювань, попереджати епідемії та надавати підтримку в прийнятті медичних рішень. Важливою перевагою єдиноного формату структурованих та автоматизованих електронних медичних записів є анулювання будь-яких способів фальсифікації чи підробки інформації. Повна картина стану пацієнта незалежно від місцезнаходження та попередньої історії лікування доступна для будь-якого лікувально-профілактичного закладу, завдяки єдиному реєстру, що створює умови для «медицини без меж». «E-Health» збільшує можливість прозорого та цільового використання державних коштів, а також визначає пріоритети фінансування медичної галузі. Серед основних недоліків є високий ризик «хакерських атак» на електронні ресурси задля викрадення персональних даних пацієнтів, відсутність досвіду в медичних працівників застосування інформаційних технологій охорони здоров'я, а також дублювання даних. Актуальними в умовах сьогодення є проблеми зі світлом й інтернетом, що викликає ряд незручностей та тимчасову неможливість доступу до програми.

Апаратно-програмною реалізацією «E-Health» є електронна система охорони здоров'я, яка має дворівневу модель. До її складу входять центральна база даних, що забезпечує централізоване зберігання, обробку та захист ключової інформації та медичні інформаційні системи, головним завданням яких є аналіз інформації керівниками закладів охорони здоров'я, медичними працівниками на місцях. Можна виділити важливий елемент центрального компонента «E-Health» – інтегрована медична карта, яка являє собою систематизований перелік медичних записів пацієнта в електронному вигляді.

Таким чином, використання інформаційних технологій у системі охорони здоров'я призвело до революційних змін у поглядах на характер взаємодії між пацієнтами та фахівцями. Електронна система «E-Health» дозволяє підвищити якість надання послуг, скоротити час на оформлення документації, зменшити витрати та ефективно використовувати ресурси, мати можливість отримання будь-якої інформації за короткий проміжок часу, забезпечити одночасний доступ з різних медичних кабінетів, одержувати будь-які статистичні дані для формування медичних звітів, знизити надмірності витрат ручної праці на переписування одних і тих самих даних тощо. Все це дає можливість охарактеризувати систему «E-Health» як систему, що є вельми актуальною для покращення організації надання медичної допомоги населенню та покращення якості роботи медичного персоналу.

Література:

1. Економіка охорони здоров'я [Текст] : [Підручник] / За заг. ред. д. мед. н., проф. Парія В. Д.; Національний медичний університет імені О. О. Богомольця.
2. Інформаційні технології в медицині. E-health / за ред. В. Г. Книгавка. Харків : ХНМУ
3. Економіка та фінансування охорони здоров'я : навч.-метод. посіб. Укладачі: А. Г. Ахламов, Н. Л. Кусик. – Одеса

FEATURES OF THE USE OF A HYPOCALORIC DIET AS THE MOST EFFECTIVE WAY TO REDUCE EXCESS BODY WEIGHT

*Pomohaibo K.G. (supervisor), Hussein Dergham
Kharkiv National Medical University, Kharkiv*

Obesity is the most common disease today, despite the fact that its causes are controlled factors [3]. However, if the treatment of obesity were a simple matter that did not require a certain attitude and tension from the patient, and from the doctor control and constant correction of prescriptions, perhaps the problem itself would not exist, and patients, obeying such a natural desire to lose weight, would have long ago gotten rid of excess weight. Despite the large number of proposed and such different ways to reduce excess weight, the only thing that really leads to a decrease in fat mass is an energy deficit, that is, the predominance of energy expenditure over its intake. In this case, fat, as a form of stored energy, begins to be used up to cover the created deficit. The simplest, most understandable, and most importantly, reproducible way to create an energy deficit is a hypocaloric diet. Other proposed methods of treating obesity – physical exercise, the use of tonics and appetite suppressants, psychotherapy, reflexology, etc., without special fixation on dieting, are effective only in a small percentage of cases (less than 10–20 %) and usually lead to small, unstable and difficult to control weight loss (less than 5–6 % of the original). All of the methods listed above can only complement diet therapy, namely, either enhance its effect or improve the tolerability of treatment.

However, in the process of following a hypocaloric diet, a number of issues arise that counteract the efforts of patients and are aimed at maintaining excess weight. And in particular, the feeling of hunger is the first and perhaps the main obstacle to long-term adherence to low-calorie diets, as well as slowing down all types of energy expenditure as a measure of the body's adaptation to low-calorie diets. The physiological basis of hunger is a decrease in blood sugar levels and a decrease in glycogen stores in the liver and muscles. Since a decrease in carbohydrate reserves is necessary to initiate fat oxidation processes, which, by the way, occurs when a hypocaloric diet is prescribed, the feeling of hunger should be recognized as an obligatory phenomenon observed during diet therapy. Close in sensation, but not in the mechanism of occurrence, is the feeling of dissatisfaction with food. Indeed, almost all diets proposed for the treatment of obesity contain restrictions, or even prohibitions, on a large range of common foods - flour, sweets, salt, spices, liquids, etc., which turns such diets into bland and monotonous food. The feeling of hunger and the feeling of dissatisfaction with the quality of nutrition are quite a significant problem for the patient - they often lead to psycho-emotional stress, depression and prompt the patient to stop following the diet ahead of schedule. Due to fear